UNITAT 1

L'atenció al col·lectiu LGTBIAQ+: més enllà dels drets

CONTINGUTS

1. Abans del reconeixement dels drets: breu història de les violències socials i institucionals que hem patit i encara patim les persones LGTBIAQ+ en el context sociopolític recent
2. Legislació sobre drets del col·lectiu LGTBIAQ+ en el context autonòmic: drets més significatius i principis orientadors des dels poders públics
3. Lleis estatals: Llei 4/2023 LGTBI/Trans i Llei 15/2022 integral per a la igualtat de tracte i la no-discriminació

OBJECTIU

Conèixer els drets bàsics de les persones LGTBIAQ+ a les Illes Balears relacionats directament amb l'atenció i el deure d'intervenció des dels serveis públics amb la finalitat de detectar, prevenir i erradicar l'LGTBI-fòbia social i institucional

Autora: lena castells torrens
Data d'elaboració: agost de 2025. Data d'actualització: agost de 2026
Aquesta obra es difon mitjançant la llicència Creative Commons Reconocimiento-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional License.

INTRODUCCIÓ

Per entendre la necessitat de desenvolupar polítiques públiques LGTBI des de les institucions de les Illes Balears, abans cal fer una mirada retrospectiva cap al passat més recent per comprovar de quina manera les persones que surten de la normativitat per motiu de la seva orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere i característiques sexuals han estat considerades abjectes, criminals i malaltes i expulsades als marges.

El camí fins al reconeixement de les persones LGTBIAQ+ com a subjectes de drets no ha estat fàcil i no podem permetre cap pas enrere.

Recomanacions per facilitar una lectura (més) comprensiva

Abans de llegir aquesta unitat didàctica, és aconsellable haver llegit l'annex 1 amb infografies, en què s'expliquen l'estructura del curs i els conceptes bàsics relacionats amb la matèria.

Cal llegir els peus de pàgina, perquè aporten informació útil i/o perquè tenen enllaços relacionats amb el concepte o l'apartat corresponent.

1. Abans del reconeixement dels drets: breu història de les violències socials i institucionals que hem patit i encara patim les persones LGTBIAQ+ en el context sociopolític recent

Per entendre la necessitat d'haver legislat, primer des de les comunitats autònomes i, des de 2023, des de l'Estat espanyol, el reconeixement dels drets bàsics de persones dissidents del gènere i de la sexualitat, cal retrocedir en el temps i revisitar les pràctiques opressores, criminalitzadores i psiquiatritzants que des d'un exercici d'abús de poder per part de l'aparell de l'Estat, mitjançant les seves institucions, s'han efectuat contra persones pel fet de no encaixar en la normativitat per motiu d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

Durant la dictadura franquista, l'homosexualitat estava castigada, primer, per la reforma de la Ley de vagos y maleantes de 1954 i, després, per la Ley de peligrosidad y rehabilitación social de 1970 (d'ara endavant, LPRS). Els motius d'aquesta persecució són clars: hi havia una ciutadania a la qual s'havia de protegir (per això, la perillositat social) de l'amenaça que suposava l'homosexualitat, així com altres perills socials com la prostitució, la mendicitat, el tràfic i consum de drogues i el vandalisme. Tots els subjectes que entraven en la definició d'«homosexual», incloses les subjectivitats que avui dia consideraríem dins del paraigües *trans**,[1] es van construir com a subjectes «criminals» (Trujillo, 2022).

Què passava amb les dones que no complien la «normativitat» hegemònica?

Que les dones poguessin tenir relacions sexuals i afectives plenes i satisfactòries de manera autònoma entre si era quelcom impensable per als legisladors,[2] tan inconcebible que ni tan sols les van incloure en la llei per controlar-les i reprimir-les. La repressió cap a les lesbianes es va dur a terme per altres vies: a moltes les van denunciar gent del seu entorn, familiar o laboral, les van expulsar de ca seva, dels seus pobles; van ser internades en convents o en sanatoris psiquiàtrics, o van ser sotmeses a tractaments de «rehabilitació» com els electroxocs, entre d'altres. No van acabar empresonades per lesbianes, tot i que tancar-les en psiquiàtrics va ser una altra manera de privar-les de llibertat.

1 L'asterisc al final de la paraula «trans» indica que pot incloure diferents expressions i identitats de gènere com són: trans, transsexual, transgènere, *genderqueer*, etc. El que l'asterisc afegeix és assenyalar l'hetereogeneïtat a l'hora de concebre el cos, la identitat i les vivències que van més enllà de la imposició de les normes socials binàries.

2 La tutora-docent autora d'aquesta unitat didàctica no utilitza el masculí com a genèric.

Tot i que l'any 1979 es van eliminar diversos articles de la LPRS, entre els quals hi havia el dels actes d'homosexualitat, la perillositat, en canvi, continuava operativa per excloure i criminalitzar de manera preventiva els cossos migrants, no blancs, precaritzats, als quals, en molts de casos, es tracta com abans es tractava les perilloses socials (Trujillo, 2022, citant Mora, Víctor, *¿Quién teme a lo queer?*, 2021). L'any 1988 es va derogar el delicte d'escàndol públic i la LPRS no va desaparèixer completament fins al novembre de 1995, fa més de 30 anys.

Hem d'esperar que els canvis arribin a través de les polítiques públiques o de les lleis o ens hem d'avançar fent canvis que liderin els canvis estructurals futurs?

Ha quedat clar que les lleis que reconeixen drets per al col·lectiu són necessàries, però caldria esbrinar si són suficients, ja que, si no remouen els ciments estructurals i sistèmics i no qüestionen la «norma», difícilment els drets es podran desenvolupar i fer efectius en la vida diària de les persones, que, al cap i a la fi, és la veritable finalitat a l'hora de legislar i de definir i desenvolupar polítiques públiques.

Tot i així, no va ser fins l'any 1990 que l'OMS va deixar de considerar l'homosexualitat[3] una malaltia. I no va ser fins l'any 2018 que les persones trans* van deixar de ser considerades «trastornades mentalment» per passar a ser «incongruents de gènere» en la classificació internacional de malalties (CIE 10).

Les persones dissidents del gènere, la sexualitat i la corporalitat hem passat de ser abjectes a ser delinqüents, i després a ser malaltes, fins a arribar a ser subjectes de drets, i tot això en el nostre context sociopolític recent. Ara s'entén millor que moltes persones que han estat perseguides o represaliades no tenguin gaire confiança en les institucions i moltes, quan són agredides, tenguin por d'anar a denunciar als cossos i forces de seguretat.

Aquest és un camí llarg i complex que inclou mobilitzacions socials, negociacions d'àmbit polític i desenvolupament de polítiques públiques i recomanacions europees, entre altres factors (Platero, entrevista, 2025).

Encara ara persisteixen en el món legislacions que penalitzen els *actes homosexuals consensuats* i continuen criminalitzant socialment les persones LGTBIAQ+ pel fet d'existir i resistir contra la «normativitat» hegemònica. Fins i tot hi ha 8 països on el fet de ser LGTBIAQ+ està penat amb la mort.

3 Aquí el concepte «homosexualitat» s'hauria d'entendre en un senti ample, no només referit a homes sinó també a dones, malgrat per a dones hi hagi un concepte més específic com és «lesbianisme».

En l'informe de l'Agència dels Drets Humans Fonamentals de la Unió Europea FRA[4] publicat el 14 de maig de 2024, una de les conclusions és que «augmenten els casos d'assetjament i violència contra les persones LGBTIQ». En l'informe destaquen que cada vegada hi ha més persones LGBTIQ a Europa que manifesten obertament qui són. Tot i això, al mateix temps s'enfronten a més violència, assetjament i intimidació que abans, sobretot les persones LGBTIQ més joves, que són especialment vulnerables.

Si feim una ullada al context geopolític mundial, segons l'Associació Internacional ILGA World,[5] en el seu informe «Laws on us» (traduït al castellà com a «Leyes sobre nosotres»), publicat el 30 de maig de 2024, encara avui, en un terç del món, es continuen criminalitzant els actes sexuals consensuals entre persones del mateix sexe: 60 estats membres de l'ONU ho fan per llei i dos més ho fan *de facto.*

El mateix informe exposa que, «malgrat l'escalada del moviment antigènere i dels retrocessos observats en moltes jurisdiccions, des del gener de 2023 hi ha 5 estats membres més de l'ONU que han adoptat el reconeixement legal del gènere basat en el principi d'autoidentificació:[6] Equador, Finlàndia, Alemanya, Nova Zelanda i Espanya, juntament amb l'Estat de Yucatán, a Mèxic».

I continua afegint que «9 estats membres de l'ONU tenen garanties d'àmbit nacional contra les intervencions innecessàries i no consentides a menors intersex; des de començaments de 2023, Xile, Espanya i jurisdiccions com el territori de la capital australiana i les Illes Balears s'han unit a la llista. Tot i així, durant el mateix període, Rússia i diversos estats dels Estats Units van retrocedir amb lleis que prohibeixen els tractaments d'afirmació del gènere i, al mateix temps, promouen les intervencions en menors intersex».

Fixau-vos que no només anomenen Espanya com un país que ha reconegut legalment l'autodeterminació de gènere, sinó que anomenen directament les Illes Balears. Això és un fet absolutament inaudit. Que en un informe mundial en què esmenten Espanya també incloguin literalment la «jurisdicció de les Illes Balears» és gràcies no només a la nostra Llei 8/2016 LGTBI, sinó també al Protocol d'atenció integral a persones intersex o amb un desenvolupament sexual diferent

4 Enquesta basada en les respostes de més de 100.000 persones LGBTIQ de tot Europa. Es pot consultar el comunicat de premsa de l'Agència dels Drets Fonamentals de la Unió Europea (FRA) del 14/05/2024 en castellà: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/pr-2024-lgbtiq-survey_es.pdf&ved=2ahUKEwj0rqeL7puPAxV5dqQEHRRiDCMQFnoECBcQAQ&usg=AOvVaw2-RvvxyOQSkJxVtsDnH_Mn

5 https://ilga.org/es/news/leyes-sobre-nosotres-derechos-lgbti-2024/

6 En el context espanyol utilitzam més el concepte d'autodeterminació del gènere.

(DSD),[7] aprovat el 30 de març de 2023 en el Ple del Consell d'LGTBI de les Illes Balears, un protocol pioner en tot l'Estat espanyol.

És dins d'aquest context social i geopolític mundial amb avenços i retrocessos des del qual s'ha de partir per entendre per què es fa més necessari que mai que la legislació tengui en compte mesures perquè les persones LGTBIAQ+ no haguem de patir discriminacions o violències pel fet d'existir i que hi hagi eines concretes per assegurar les bones pràctiques institucionals des de la igualtat de tracte i la no-discriminació per atendre i fer efectius els drets aconseguits amb tant d'esforç i que es veuen amenaçats.

No només a tot el món, també aquí a les Illes Balears, estam lluny de dir que és un indret lliure de violències masclistes i LGTBIAQ+fòbiques.

7 La «D» final també es pot entendre com a «divers», fins i tot conceptualment és més respectuosa que no dir «diferent», ja que no implica cap comparació i reforça la idea que tots els cossos, no només els intersex, són diversos, també els endosex.

2. Legislació sobre drets del col·lectiu LGTBIAQ+ en el context autonòmic: drets més significatius i principis orientadors des dels poders públics

El 3 de juny de 2016 va entrar en vigor la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia (a partir d'ara, la Llei 8/2016 LGTBI), una llei que es va aprovar al Parlament de les Illes Balears un 17 de maig, fent-la coincidir amb el Dia Internacional contra l'LGTBI-fòbia (lesbofòbia, homofòbia, transfòbia, bifòbia i intersexfòbia).

A l'article 4 ja es defineix de quina manera aquesta Llei entén i utilitza l'acrònim LGTBI:

> «En aquesta llei s'utilitza el terme LGTBI de forma inclusiva i extensiva, per referir-se a les persones lesbianes, gais, transsexuals, transgèneres, bisexuals i intersexuals, així com a la resta de persones que no s'identifiquen exactament amb aquests termes però que pateixen discriminació i violència per la seva orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere. En aquest sentit, s'hi han de sentir representades també altres realitats de la diversitat sexual i de gènere que estan fora de l'heteronormativisme, definides i expressades amb termes com: queer, travesti, asexualitat, pansexualitat, etc.»

D'aquesta explicació detallada sobre l'acrònim LGTBI que fa la Llei es pot extreure la **definició d'LGTBI-fòbia**, entesa com la discriminació o violència (agressió o assetjament) que s'infringeix a les persones per raó de la seva orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere (s'hi hauria d'afegir també «per raó de les seves característiques sexuals», ja que, tot i que la Llei de 2016 no les va incloure, són importants, ja que fan referència a les violències específiques que pateixen les persones intersex o amb DSD per no complir amb els patrons normotípics dels cossos que es consideren d'homes o de dones).

En aquest curs, en fer referència a les polítiques públiques, s'utilitzarà l'acrònim LGTBI igual que l'utilitza la Llei; en canvi, en fer referència a entitats, al col·lectiu o a persones, s'ha optat per visibilitzar altres sigles i utilitzar l'acrònim més ampliat LGTBIAQ+. En relació amb el terme LGTBI-fòbia, també s'utilitzarà LGTBIAQ+fòbia.

A l'**article 6 trobam els Principis orientadors de l'actuació dels poders públics**, que suposen fins a 16 principis d'actuació (de la lletra *a* fins a la *p*). Hem d'entendre com a poders públics totes les institucions, organismes i ens instrumentals de les administracions públiques a les Illes Balears.

De tots els principis orientadors, cal destacar-ne els següents:

> *c)* Garantir el respecte de la pluralitat d'identitats per orientació afectiva i sexual, mitjançant el reconeixement de la personalitat: **tota persona té dret a construir-se una autodefinició respecte al seu cos, sexe, gènere i orientació sexual**.
>
> *d)* Cap persona no podrà ser pressionada per ocultar, suprimir o negar la seva orientació sexual, expressió o identitat de gènere.
>
> *e)* Garantir la protecció efectiva front a qualsevol acte de violència o agressió contra la vida, la integritat física o psíquica o l'honor personal que tengui causa directa o indirecta en l'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere, diversitat corporal o pertinença a grup familiar.
>
> *j)* Atendre la diversitat de situacions de discriminació en què es poden trobar les persones LGTBI, tenint en compte les interaccions del lesbianisme, l'homosexualitat, la transsexualitat i la intersexualitat amb qualsevol altra circumstància personal o social que pugui ser causa de discriminació.
>
> *m)* Vetlar per la formació especialitzada i la deguda capacitació dels i de les professionals.

L'LGTBI-fòbia no sempre es manifesta de manera expressa, sinó que també ho fa de manera «latent» i això pot donar lloc a situacions com les següents, entre moltes d'altres, que indiquen fins a quin punt és una violència estructural que tenim incorporada:

Quan alguna persona s'imagina una situació en què hi ha mostres d'afecte entre dues persones que «llegeix» com a dones o entre dues persones que «llegeix» com a homes, o quan veu una persona que «llegeix» com a trans o de la qual no sap definir clarament quin n'és el gènere i se sent incòmoda amb aquestes situacions o les rebutja només d'imaginar-les, estaríem parlant d'**LGTBI-fòbia *cognitiva***. Si, a més d'això, aquesta persona sent repugnància o li fa fàstic presenciar-ho, es tracta d'**LGTBI-fòbia *afectiva***. I si, a més de tot això, les seves actituds o sentiments passen a ser els seus actes i comet accions per apartar, menystenir, menysprear, insultar, ferir, agredir, ometre , negar o dificultar l'accés o l'exercici dels drets de les persones que pensa que són LGTBIAQ+ (o que realment ho són), està **exercint LGTBI-fòbia**.

L'LGTBI-fòbia es pot manifestar en molts d'àmbits: familiar, educatiu, de salut, social, laboral, **institucional** (si es produeix dins d'un àmbit públic i l'exerceix el personal de les administracions públiques en el desenvolupament de les seves funcions). Ens interessa especialment **aprendre a detectar aquesta LGTBI-fòbia institucional** per prevenir-la, com un acte conscient de revisió i/o reflexió, tant de nosaltres mateixes com de l'entorn laboral, per poder **tenir criteris per exercir el deure d'intervenció**, que recull l'article 11 de la Llei 8/2016 LGTBI, que és important conèixer, ja que treballam en una administració pública.

Què diu l'article 11 de la Llei 8/2016 LGTBI?

> «Els i les professionals a què fa referència l'article 10,[8] si tenen coneixement d'una situació de risc o tenen una sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, **tenen el deure de comunicar-ho als cossos i forces de seguretat i a l'òrgan competent**.»

El Govern de les Illes Balears disposa d'un Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere i d'un Consell d'LGTBI de les Illes Balears com a recursos específics des dels quals es poden desenvolupar les polítiques públiques LGTBI en el territori de les Illes Balears.

Qualsevol dret reconegut, com és el cas dels drets que reconeix la Llei 8/2016 LGTBI, tant si les mateixes persones que el poden exercir el coneixen com si no, s'ha de poder fer efectiu; per tant, el personal de les administracions públiques tenim el deure i la responsabilitat de conèixer-lo i posar els mitjans necessaris per cercar i oferir informació adequada i actualitzada, poder orientar i derivar cap als serveis i recursos específics i, el que és més important, oferir un tracte correcte i respectuós de tota la pluralitat des del principi de no-discriminació.

8 «Les administracions públiques de les Illes Balears han de garantir la formació i la sensibilització adequada dels professionals que duen a terme tasques de prevenció, detecció, atenció, assistència i recuperació en els àmbits laboral, de l'educació, de la salut, dels serveis socials, de la justícia i els cossos de seguretat, de l'esport i el lleure i de la comunicació».

3. Lleis estatals: Llei 4/2023 LGTBI/Trans i Llei 15/2022 integral per a la igualtat de tracte i la no-discriminació

Des de l'entrada en vigor el 2 de març de 2023 de la **Llei 4/2023, de 28 de febrer, per la igualtat real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI+**, d'àmbit estatal, s'han reconegut drets la competència dels quals és estatal i que complementen els drets que ja reconeixen les comunitats autònomes que tenen legislació pròpia en matèria LGTBI+, com és el cas de les Illes Balears.

La Llei 4/2023, en el títol preliminar, a més d'explicar l'objecte (article 1) i l'àmbit d'aplicació (article 2), té un article de «definicions» (article 3), moltes de les quals ja estaven incloses en la nostra llei autonòmica de l'any 2016. Una de les definicions més interessants que han incorporat és la de «discriminació múltiple i interseccional» (apartat *c*) i les mesures d'acció positiva (apartat *f*). Cal especificar que en l'apartat *i)* es defineix «identitat sexual» com a «vivència interna i individual del sexe tal com cada persona la sent i l'autodefineix, que pot correspondre o no amb el sexe assignat en néixer». En aquest cas, la llei estatal decideix utilitzar el concepte «identitat sexual» com a sinònim del que en la Llei 8/2016 LGTBI autonòmica utilitzam com a «identitat de gènere».[9]

Alguns dels **drets més rellevants** que aquesta Llei ha reconegut a les persones trans* i a la resta de persones del col·lectiu (LGBI) són:

Les persones trans deixen de ser considerades legalment malaltes i se'ls reconeix el dret a l'autodeterminació de gènere per al canvi registral de la menció del sexe (no necessitaran cap informe de disfòria de gènere ni demostrar que han estat dos anys en tractament).

(...) «en relació amb les **tècniques de reproducció humana assistida**, s'ha de garantir l'accés a aquestes tècniques a dones lesbianes, dones bisexuals i dones sense parella en condicions d'igualtat amb la resta de dones i, així mateix, a les persones trans amb capacitat de gestar, sense discriminació per motius d'identitat sexual» (article 16.2).

Prohibició de teràpies de conversió: «es prohibeix la pràctica de mètodes, programes i teràpies d'aversió, conversió o contracondicionament, en qualsevol forma, destinats a modificar l'orientació o la identitat sexual o l'expressió de

9 En aquest curs s'ha escollit la denominació «identitat de gènere», que es considera més pertinent en el nostre context, doncs coincideix amb el que ha decidit utilitzar la Llei 8/2016 LGTBI.

gènere de les persones, **fins i tot si tenen el consentiment de la persona interessada o de la seva representant legal**» (article 17).

Les **campanyes d'educació sexual i reproductiva** han de tenir en compte les necessitats específiques de les persones LGTBI+ i evitar qualsevol tipus d'estigmatització o discriminació (article18).

Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han d'elaborar **protocols de suport i acompanyament a l'alumnat trans i contra l'assetjament transfòbic**, per prevenir, detectar i intervenir davant situacions de violència i exclusió contra l'alumnat trans (article 61).

S'ha de dir que a les Illes Balears es va elaborar el primer protocol d'aquestes característiques el novembre de 2016 i es va actualitzar amb criteris de suport i acompanyament el juny de 2021. S'han incorporat indicadors específics per a la detecció de l'assetjament LGTBI-fòbic en el Protocol contra l'assetjament escolar i està previst elaborar un protocol específic contra l'assetjament LGTBI-fòbic.

Ambdós protocols estan impulsats i coordinats per l'Institut per la Convivència i l'Èxit Escolar (Convivèxit) de la Conselleria d'Educació i Universitats.

Protecció dels drets de persones LGTBI+ en situacions especials: persones LGTBI+ amb discapacitat o en situació de dependència, persones estrangeres LGTBI+, persones grans LGTBI+ (articles 70 a 73).

Les persones intersexuals tenen dret a rebre una atenció integral i adequada a les seves necessitats sanitàries, laborals i educatives, entre d'altes, en igualtat efectiva de condicions i sense discriminació amb la resta de ciutadania. (...)

A l'hora d'inscriure el naixement de les persones intersexuals, en cas que l'informe facultatiu indiqui la condició intersexual de la persona nounada, les persones progenitores poden sol·licitar que la menció del sexe figuri en blanc pel termini màxim d'un any (...) (article 74).

Aquesta Llei també disposa d'un títol d'infraccions i sancions (a partir de l'article 76) que es complementarà amb el capítol IV de la Llei 8/2016 LGTBI de les Illes Balears. Així mateix, es va publicar el Reial decret 1026/2024, de 8 d'octubre, pel qual es desenvolupa el conjunt planificat de les mesures per a la igualtat i no-discriminació de les persones LGTBI en les empreses.

El 22 de juliol de 2025 es van aprovar al Congrés dues estratègies estatals que estaven previstes en la Llei 4/2023: l'Estratègia estatal per a la igualtat de tracte i no-discriminació de les persones LGTBI+ i l'Estratègia d'inclusió social de les persones trans. Aquestes estratègies tenen una periodicitat de 2025 a 2028 i estan a l'abast en la web de la Direcció General d'Igualtat real i efectiva de les persones LGTBI+ del Ministeri d'Igualtat.

Cal posar esment en una legislació que està molt relacionada amb aquesta matèria. És la **Llei 15/2022, de 12 de juliol, integral per a la igualtat de tracte i la no-discriminació**, que, passats 4 anys des que va entrar en vigor, el juliol de 2026, ha aprovat l'Estatut de l'**Autoridad Independiente para la Igualdad de Trato y la No Discriminación**, les finalitats de la qual són protegir i promoure la igualtat de tracte i la no-discriminació, la prestació independent de serveis gratuïts, especialitzats i accessibles d'assistència i orientació a les persones que hagin pogut patir discriminació per raó de les causes de l'article 2.1 de la Llei 15/2022.

Actualment, el Ministeri d'Igualtat està en procés d'elaboració de l'Estratègia estatal per desenvolupar aquesta Llei conjuntament amb les comunitats autònomes, entre les quals hi participam des de les Illes Balears mitjançant les aportacions del Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere i atenent a la resta dels 14 motius de discriminació que aquesta Llei preveu en l'article 2.1, que van més enllà dels relacionats amb les dissidències sexuals i de gènere.

BIBLIOGRAFIA

Per a la redacció de la unitat didàctica:

LÓPEZ, Silvia i PLATERO, Lucas R. (eds.). *Cuerpos marcados: vidas que cuentan y políticas públicas*. Bellaterra edicions, 2019. Podeu accedir a un breu resum en aquest enllaç:
https://revistasonline.inap.es/index.php/GAPP/article/view/10828/11846

TRUJILLO, Gracia. *El Feminismo Queer es para todo el mundo*. Ediciones Catarata, 2022.
Referència del llibre: https://www.catarata.org/libro/el-feminismo-queer-es-para-todo-el-mundo_136503/

Entrevista a Lucas Platero. «Tenemos que pasar del reconocimiento simbólico a políticas estructurales LGTBIQA+ en la universidad» Universitat Oberta de Catalunya (UOC) 13/05/2025: https://www.uoc.edu/es/news/2025/entrevista-lucas-platero

2 publicacions del Ministeri d'Igualtat (Dirección General para la Igualdad Real y Efectiva de las Personas LGTBI+):

«Orgullosamente libres» editat per Meninas Cartoneras Editorial, 2025:
https://www.igualdad.gob.es/orgullosamente-libres/

«Colita. Nosaltres no tenim por, nosaltres som» editat per La Fábrica, 2025:
https://www.igualdad.gob.es/nosaltres-no-tenim-por-nosaltres-som/

Referències videogràfiques impulsades per administracions públiques de les Illes Balears específiques en matèria LGTBI:

«La identitat no s'imposa». Vídeo institucional del Govern de les Illes Balears. Durada: 2' 55". Enllaç: https://www.youtube.com/watch?v=zLKWwLKAOV0&t=29s

«Malaltes» Vídeo institucional del Consell Insular de Formentera. Durada: 1' 34".
Enllaç: https://www.youtube.com/watch?v=w_qD4cpAG4A

Referència normativa en matèria LGTBI a les Illes Balears:

Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia. Enllaç: http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?&lang=ca&codi=3313289&coduo=1426

Òrgan coordinador de les polítiques públiques LGTBI del GOIB:

Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere. Direcció General de Famílies, Infància, Joventut, Diversitat i Igualtat de la Conselleria de Famílies, Benestar Social i Atenció a la Dependència. Tel.: 971 177 162.
A/e: serveilgtbi@caib.es Microlloc institucional: http://serveilgtbi.caib.es

Referències normatives (d'àmbit estatal) per a persones LGTBI+:

Llei 4/2023, de 28 de febrer, per la igualtat real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI+ (àmbit estatal, en vigor des del 2 de març de 2023): https://www.boe.es/eli/es/l/2023/02/28/4

Reial decret 1026/2024, de 8 d'octubre, pel qual es desenvolupa el conjunt planificat de mesures per a la igualtat i no-discriminació de les persones LGTBI en les empreses: https://www.boe.es/eli/es/rd/2024/10/08/1026/con

Llei 15/2022, de 12 de juliol, integral per a la igualtat de tracte i la no-discriminació: https://www.boe.es/eli/es/l/2022/07/12/15/con

Real Decreto 606/2026, de 22 de julio, por el que se aprueba el Estatuto de la Autoridad Independiente para la Igualdad de Trato y No Discriminación: https://www.boe.es/eli/es/rd/2026/07/22/606

Referència institucional en polítiques públiques d'àmbit estatal:

Dirección General para la Igualdad Real y Efectiva de las Personas LGTBI+. Ministeri d'Igualtat: https://www.igualdad.gob.es/ministerio/dglgtbi/

Es poden descarregar les dues estratègies estatals (2025-2028) en aquest enllaç: https://www.igualdad.gob.es/ministerio/dglgtbi/lgtbi-publicaciones/